

G
A
L
L
E
B

AVTOBUS
ST. B.B.

6

LETNIK XXIII.
1976 - 1977

Galeb

Mladinska revija

VSEBINA

Sandi Sitar: Gašper ustrelili in zadene	145
Vojan T. Arhar: Aprilska	149
Štana Vinšek: Vabilo	150
Danilo Gorinšek: Sraka	151
Kotiček za najmlajše: Vera Poljšak:	
Maja in čokoladno jajce	152
Dva rebusa, Pirhi, Čudno voščilo	153
Angelo Cerkvjenik: Salomonska sodba	154
Franci Lakovič: Pomlad	156
Valentin Polanšek: Sinica je zapela	156
Zanimivosti	157
Slike iz narave: Miro Presl: Žužkojede rastline	158
Zapojmo veselo: Maks Žvižgač	159
Šport: Ivan Furlanič in Mario Šušteršič: 11. zimske športne igre	160
Vojan T. Arhar: Na planini	160
Šolarji pišejo	161
Josip Jesih: Avto	162
Meta Rainer: Tuji jeziki	165
Urednikova pošta	168
Za bistre glave	3. stran platnice

Ilustracije za 6. številko Galeba so naredili: Marjanca Jemec-Božič (str. 149); Marjeta Cvetko (str. 160); Robert Hlavaty (str. 162); Leon Koprcr (str. 154, 155, 156); Božo Kos (str. 145, 146, 148, 151); Jasna Merkuš (str. 156); Jelka Reichman (str. 165); Bine Rogelj (str. 150); Magda Tavčar (str. 152, 153).

Priloga: Gorica med prvo svetovno vojno — besedilo: Milko Rener, slike: Lojze Abram. Cvetje doberdobskega krasa — besedilo in slike: Slavko Rebec.

**LETNIK XXIII.
MAREC 1977
ŠTEV. 6**

Mesečnik (8 številčk)

Izdaja:

Založništvo
tržaškega
tiska, Trst

Glavni urednik:

Lojze Abram

Odgovorni urednik:

Albin Bubnič

Uredništvo in uprava:

**Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - Tel. 41 55 34**

Tiska:

Graphart, Trst, tel. 77 21 51

Naslovna stran:

**David Faganel
5. r. ROJAN**

Posamezna številka:

400 lir

Letna naročnina:

3.000 lir

Galeb je registriran na souišču v Trstu pod številko 158 od 3.5.1954

Galeb je včlanjen v zvezo periodičnega tiska USPI (Un. Stampa Periodica Italiana)

Sandi Sitar

Ilustr.: Božo Kos

Gašper ustrelili in zadene

»Kako je bilo?« je vprašal Erazem, ko je privihral nazaj v dvorano. »Kateri vitez je zmagal?«

»Nobeden,« so odgovorili njegovi. »Bilo je neodločeno.«

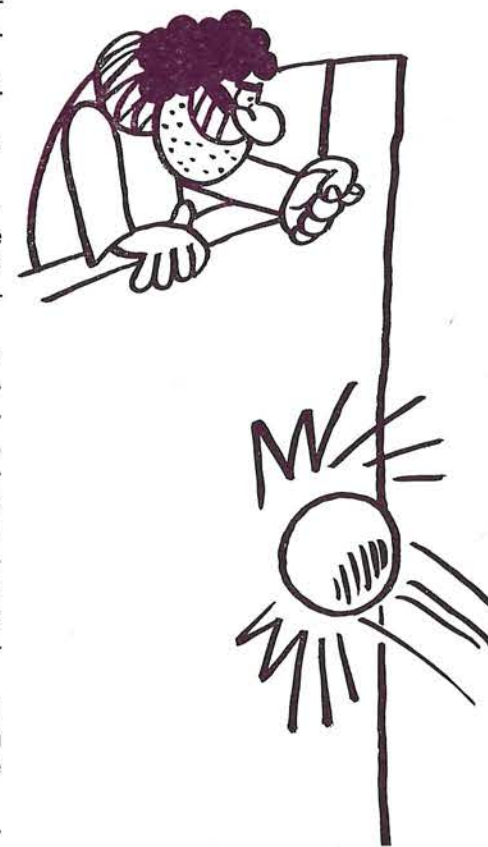
»Potem pa nisem dosti zamudil,« se je oddahnil Erazem.

»Se še spominjate, gospodar?« ga je tedaj vprašal Jernej. »Ko še ni bilo televizije in ste zmagovali na turnirjih? Tedaj bi sami premagali oba.«

Zaradi teh besed se je Erazem Predjamski razjezil na svojega oprodo, da so ga štirje možje komaj obdržali. To se je dogajalo v gradu. Medtem pa je pod njim glavar Gašper Ravbar hodil gor in dol pred svojim šotorom, nato pa je pristopil k mizi in je na vso moč in jezno udaril po njej s pestjo. Skremžil se je od bolečine in šele ko si je stopil z nogo na nogo, mu je nekoliko odleglo.

»Pojdite zdaj po top!« je ukazal svojim vojakom. »Pa smodnika in krogel ne pozabite! Jim bomo že pokazali!«

Roparski vitez Erazem jih je opazoval z najvišje line in se je režal.

Obraz pa se mu je pomračil, ko je naposled prirožljaj glavarjev top. Šest parov konj ga je vleklo, pa so ga komaj spravili pod grad.

»Kaj pa je to!« je vzkliknil Erazem.

»Top.« mu je odgovoril Jernej.

»To vidim,« je rekel Erazem. »A kaj bodo z njim?«

»Začeli bodo streljati,« je povedal Jernej.

Medtem je Gašper Ravbar že zlezl s konja in se je z vžigalnikom približal topu. Hudo je počilo.

Zgoraj se je krogla odbila od zidu.

»Ha!« je vzkliknil Erazem Predjamski. »Nič nam ne morejo. Zanje

smo previsoko in naš zid je trikrat premočan.«

Spodaj so znova nabasali top. Krogla je spet treščila prenizko v zid.

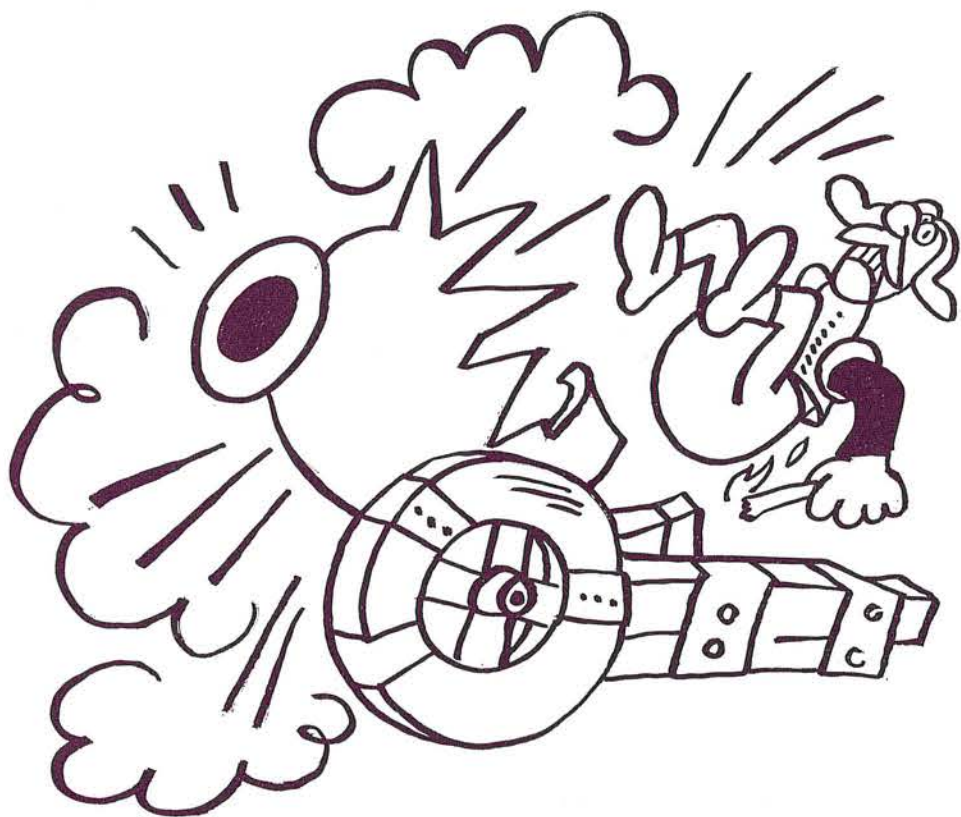
»Ali še ne bo miru?« se je jezil Erazem Predjamski. »Pa prav danes, ko bo spet televizijski prenos.«

Znova je počilo in krogla se je spet odbila od obzidja.

»Še zmeraj prenizko!« je rekel glavar Gašper svojim topničarjem. »Nabašite še več smodnika!«

»Več ne smemo,« so se branili topničarji, »sicer bo razneslo top.«

»Če rečem več, naj ga bo več!« je ukazal glavar. »Na mojo odgovornost!«

Zgoraj so se prav takrat zbrali k gledanju televizije.«

»Top je nabit,« so sporočili topničarji. »Ga boste tudi zdaj vi prižgali?«

»Zakaj sploh vprašate?« je vprašal Gašper.

»Zato, ker ga bo zdaj razneslo,« so rekli topničarji.

»Bomo videli, kaj bo razneslo,« je trmoglavil Gašper, »top ali Predjamski grad.«

»Zdaj bo,« je rekel v gradu Erazem, ki je s svojimi strmel v televizijski zaslon in čakal na začetek oddaje.

»Zdaj!« je vzkliknil Gašper in prižgal.

Razlegla se je strahovita eksplozija.

»Nekaj je razneslo,« je rekel glavar Gašper, ki ga je vrglo več metrov stran.

»Ja,« so rekli topničarji, »naš top!«

»O, pa ga je res razneslo,« je pritrdil Gašper in je gledal v veliko luknjo v tleh, tam, kjer je prej stal top.

»Kaj je tako počilo?« je vprašal Erazem, ne da bi pogledal stran od zaslona.

»Razneslo jim je top,« je prišel povedat oproda Jernej.

»Prav. Bomo vsaj v miru gledali televizijo,« je prikimal Erazem.

»Mislite, da bomo sedaj odnehali,« je vpil Gašper Ravbar proti gradu. »Pa ne bomo! Začeli bomo z dolgotrajnim obleganjem. Medtem bomo poslali po naš največji top.«

Toda v gradu ni nihče slišal njegovega vpitja, kajti vsi so gledali televizijo. Na viteškem turnirju, ki so ga pravkar prenašali, sta se prijavila tudi Beli in Črni vitez. In že zaradi njunega sodelovanja si je bilo oddajo vredno ogledati. Samo Jernej ni mislil tako. Zleknil se je pod mizo in je pri priči zaspal.

Medtem se je pod gradom res začelo dolgotrajno obleganje, ki je trajalo tja noter v najglobljo zimo. Gašper Ravbar in njegovi so zmrzovali v svojih šotorih in so se hodili gret k ognjem, ki so jih kurile njihove straže. Medtem pa so bili Erazem Predjamski in njegovi lepo na toplem v svojem gradu in so si krajšali čas z gledanjem televizije.

Erazem Predjamski je včasih stopil na skalnati pomol, z rokami si je naredil lijak in je skozenj zavpil v globino:

»Hej, vi! Ali se še niste naveličali?«

»Bomo videli, kdo se bo prej naveličal!« je zavpil nazaj Gašper Ravbar.

Erazem se je zarežal, da je kar odmevalo v tabor oblegovalcev.

»Kar smej se,« je zatulil od jeze Gašper. »Toda ne pozabi, da se smeje najslaje, kdor se zadnji. In zadnji se bomo smejali mi!«

Erazem se je še bolj zakrohotal.

»Te bo že minil smeh, ko boste ostali brez hrane in vsega,« se je spet zadrl Gašper Ravbar.

Erazem je prisluhnil.

»Kaj, komu bo zmanjkalo hrane?«

»Tebi!« je zavpil Gašper.

»Ta je pa dobra!« se je počil po kolenih Erazem in se je zakrohotal še huje kot doslej.

»Gospodar, kaj vam pa je? Zakaj se tako režite?« ga je vprašal Jernej.

»Mislijo, da nas bodo izstradali.« Zdaj se je režal tudi oproda Jernej.

»Kako, ko bi jim poslali kaj iz naše zaloge?«

»Katerega smo danes? Kaj? Saj je že skoraj pomlad!« je vzkliknil Erazem. »Ob tem času je mogoče dobiti v Vipavi že prve češnje!«

Še kratek dogovor med vitezom in njegovim oprodo in Jernej odide po podzemeljskem rovu v Vipavo po češnje. Osem mož gre z njim, nosijo bakle, da si svetijo z njimi skozi podzemlje. Po poldruhi uri hoje po zavitem rovu naposled zagledajo pred seboj odprtino z dnevno svetlobo. Nazaj grede težko nosijo: osem mož celega vola, sam Jernej pa košaro z zgodnjimi vipavskimi češnjami.

Nad zaspanim Gašperjevim stražarjem je iz teme zabingljala koša-

ra. Stražar si je nejeverno pomel oči. Košara je res visela nad njegovo glavo. Kadar pa jo je hotel zgrabiti, se je vselej hitro dvignila in tako vsakokrat, ko jo je skušal prijeti. Naposled pa jo je le dosegel in snel s kljuke.

»Glavar, glavar!« je priteknel stražar v poveljnikov šotor.

»Kdo me budi sredi noči?« je zarentačil Gašper Ravbar.

»Poglejte, kaj so nam spustili z gradu.«

Gašper si je nejeverno pomel oči.

»Neverjetno! Češnje!« je vzkliknil. Zbrali so se njegovi vojaki.

»Glej, glej, sredi zime, pa češnje! — Jih lahko poskusimo, glavar?«

»Kaj pa, če so zastrupljene?«

»Niso zastrupljene. Čisto sveže so.«

»In dobre!«

»Dajte, da še jaz poskusim,« se je odločil glavar. »Zares so dobre.«

Komaj je pojedel češnje in legel, ga je že spet zbudila straža.

»Kaj pa je zdaj? Spet češnje?«

»Še huje, glavar.«

»Ne vem, kaj bi moglo biti huje, kakor češnje sredi zime, in to iz obleganega gradu, v katerem bi morala poiti že vsa hrana.«

»Pol vola, glavar!«

»Dajte, no, sanja se vam! Kakšnega vola neki?«

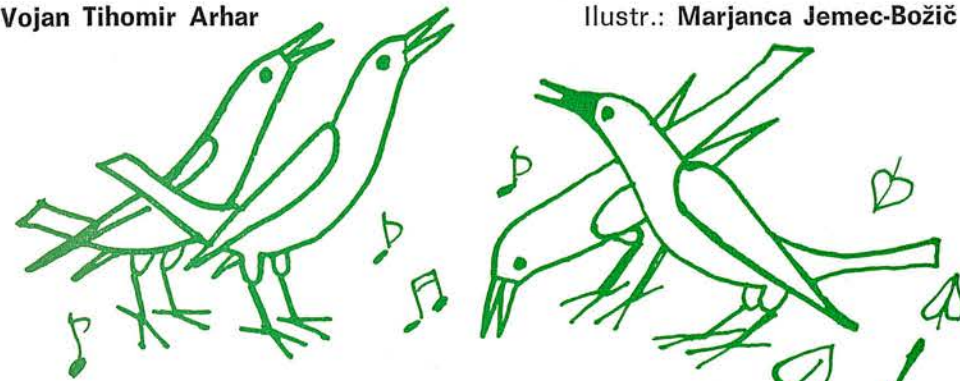
»Pečenega! Kar na lepem je priletel od zgoraj. Takole dobro četrto smo ga že pojedli. Tole je pa najlepší kos, za vas, glavar.«

Gašper Ravbar se je tudi pečene ga vola krepko najedel in potlej zaradi prepolnega želodca in prepolne glave vse do jutra ni mogel zaspati.

(Dalje)

Vojan Tihomir Arhar

Ilustr.: Marjanca Jemec-Božič

APRILSKA

Me smo kavke klepetavke,
čence, čonče, čivka, čavke:
medved v hosti listje mlati,
žaba dirja za copati,
osel v operi nastopa,
maček se v tolmunu kopa,
zajec skače brez ušesa,
polž ves zmešan je od plesa
verjemite ali ne —
nori april v deželo gre!

VABILO

Pojdi vendar kdaj v pomlad
na obisk tja v ptičji grad!
Ptički bodo te veseli
gostoljubno vsi sprejeli!
Vetrič pot ti bo pokazal
in ti vljudno vse razkazal —
ti pa vse lepó poglej.
Tamkaj, čuj, te z golih vej
prosijo še bosí
kosi.

Daj beračkom pest drobtin!
Hvalo ti bo iz višin
pel škrjanček.

Mali čížek, neugnanček,
rad bi se s teboj igral.
Lišček zdaj je priskakljal
iz grmičja ti nasproti,
da na vsaki ti peroti
kaže mavrico prekrasno.

A tedaj trdó in glasno
trka žolna trdorepa:

»Jaz sem lepa!

Kaj bo lišček, pisan pišček —
mene, mene le poglej
in povej:

ni li res najlepše prepletena
mi obleka rdeča, črna in zelena?»

Zdaj zakuka kukavica —
a sinica

se ji smeje
z veje:

»Kaj le kukaš brez prestanka!

Raje spleti si, ciganka,
lastno gnezdece in krov,
pa poberi se domov!«

Tam iz globočine gaja
vedro ščinkavec nagaja:

»Škorci
norci!

škorci
norci!«

Slišijo to škorci kraj tolmuna,
pa zjézé od repa se do kljuna:
ne, kaj takega ne oprostijo!
Koj za ščinkavcem se zapodijo!
To ti čivkanja je in čebljanja,
petja, žvižganja in prhutanja!
Smeje gozd se, sonce, trate, griči,
sam vesel se smeješ tu med ptiči.
Pojdi vendar kdaj v pomlad
v ptičji grad!

SRAKA

Sraka je med pticami, kar so med
ljudmi tatovi, roparji in drugi
nepridipravi. Zato je ne mara ne ptičji
ne človeški rod, saj ropa ptičja gne-
zda, pogoltne jajca, podavi negodne
mladiče in še kup takih nečednosti
ji pripisujejo. In zato tudi ni nikogar,
ki ji ne privošči, če ji spodleti kako
nemarno hudodelstvo...

Sraka za nič na svetu ne more,
da ne bi izmaknila, karkoli se le ko-
ličkaj svetlika in se da ukrasti. Le
poglejte v njeno gnezdo! Stavim glavo,
da boste v njem našli kose raz-
bitega zrcala, pisane črepinje in celo
srebrne novčiče, zlate prstane in
bleščeče se bisere!

Neko jutro, ko je bilo sonce baš
vstalo in si pomelo zlate oči, se je

kajpak prebudila visoko v drevju tu-
di sraka. Oči so ji še trudno meži-
kale, a so se mahoma razprle na
stežaj in se pohlepno ozrle po travi,
ki je zelenela pod drevesom in je
bila to jutro vsa posejana z »biseri«.
Ti biseri — celi nizi so viseli na
travnatih bilkah — so se tako vab-
ljivo lesketali, da jih je sraka pri-
priči odletela krast. Srake imajo ver-
jetno svoj pregovor, ki pravi: »Ne
kradi šele jutri, če to lahko nare-
diš že danes!«

Toda pri teh »biseri« se je srač-
ja tatica grdo uštela: ko jih je
namreč hotela izmakniti, si je sa-
mo — omočila pohlepni kljun...

»Biseri« so namreč bili samo —
jutranja rosa...

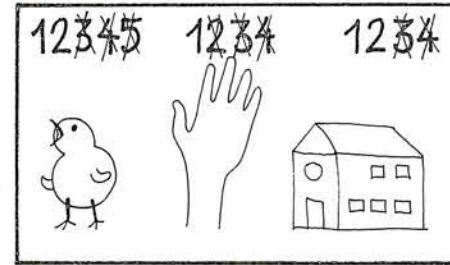
Kotiček za najmlajše

Vera Poljšak

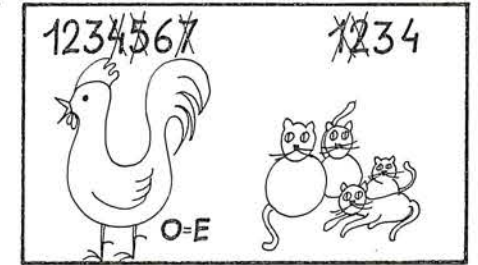
Ilustr.: Magda Tavčar

Dva rebusa

Pirhi

Potice

PIRHI

Samo dva pirha sta popolnoma enaka, katera dva?

Čudno voščilo

VESELO VELIKO NOČ
TI ŽELI
MOJCA

Peter je dobil čudno voščilo, pa ga ni znal prebrati. Ali mu bomo pomagali?

SALOMONSKA SODBA

(PO IZRAELSKI LJUDSKI PRIPOVEDKI)

V nekem mestecu sta živela dva trgovca. Prvi je prodajal olje, drugi slaščice. Njuni trgovini sta stali druga poleg druge. Ločeni sta bili samo z leseno pregrajo. Nekega večera, preden sta trgovca trgovini zaprla, je slaščičar pogledal skozi špranjico v pregraji v sosedovo prodajalno. Videl je, kako sosed šteje dnevni izkupiček in spravlja zlatnik za zlatnikom v rdečo leseno škatlo. Sosed je v škatlo spravil sto petinšestdeset zlatnikov. Slaščičar je bil velik sebičnež in grabežljivec ter se je polakomnil tega denarja. Skočil je na ulico in začel na vse grlo vpiti:

»Na pomoč, na pomoč! Oropan sem! Ukradli so mi denar!«

Njegovo kričanje je zvalo veliko množico in nekaj stražnikov, ki so ga

vprašali: »Kdo te je oropal? Koga sumiš tatvine?«

»Ne vem... A ko sem spravljal zlatnike v rdečo škatlo, se je mudil v moji slaščičarni moj sosed, oljar. Nihče drug ni bil tedaj v moji trgovini. V rdečo škatlo sem spravil sto petinšestdeset zlatnikov.«

Stražniki so pri priči preiskali oljarijo in našli rdečo škatlo z zlatniki. Oljar je prisegel in, jokajoč, zatrjeval, da je ta denar njegov. Stražniki mu niso verjeli. Vklenili so mu roke in ga odpeljali v ječo.

Sodnik je skušal vso zadevo skrbno preučiti, pa nikakor ni mogel ugotoviti, kdo ima prav in kdo ne. Tudi mestni upravnik se je pozanimal za tatvino, a niti on ni mogel dognati, kdo je v resnici tat. Vse mestece je razpravljalo o tej tatvini.

Nekaj dni pozneje se je mestni upravnik sprehajal v okolici mesta in je naletel na skupinico dečkov, ki so se ravno menili, kaj bi se igrali. Neki deček je predložil: »Kaj ko bi se igrali sodnike? Jakob bo oljar, Mojzes slaščičar, jaz pa bom sodnik, vsi vi drugi boste ljudstvo.«

Ko je mestni upravnik to slišal, se je naglo skrtil za nek grm in opazoval otroško igro. Otroci so prikotalili neki manjši hlod. Deček »sodnik« je sedel na hlod. Predenj sta stopila dečka, ki jima je bila dodeljena vloga trgovcev.

»To so moji zlatniki, izkupil sem jih za prodano olje,« je zatrnil Jakob.

»Ne, ti zlatniki so moji,« se je razjezil Mojzes. »Preštel sem jih in

spravil v škatlo ter jo postavil na njeno mesto, ti pa si prišel in škatlo ukradel.«

Ko je »sodnik« zaslišal oba »trgovca«, je odredil:

»Prinesite mi kozico vrele vode!«

»Počemu?« so se začudili otroci.

»Zlatnike bom potopil v vrelo vodo,« jim je razložil »sodnik«. »Če bodo na vodno površino priplavale oljne kapljice, bo to pomenilo, da so zlatniki oljarjevi. On namreč ves dan prodaja olje in ima omaščene roke. Potemtakem morajo biti omaščeni tudi zlatniki. Če pa se ne bo na površini pokazala nobena kapljica, bo to jasen dokaz, da so zlatniki slaščičarjevi.«

Ko je mestni upravnik to slišal, je stopil k »sodniku«, ga poljubil in vprašal, kako se piše in kje stanuje.

Mestni upravnik se je naglo vrnil v mesto in dal razglasiti, da se bo tako dolgo odlašano sojenje opravilo prihodnji dan. Prihodnji dan se je

pred sodiščem zbralo tako rekoč vse mestece.

Trgovca sta ponovila, kar sta bila izpovedala že pri prvi razpravi. Sodnik je nato ukazal prinesiti kozico vrele vode in škatlo z zlatniki. Zlatnike je stresel v vrelo vodo... Na vodno površino so priplavale oljne kapljice.

»Pokažite kozico ljudstvu! je mestni upravnik ukazal stražnikom. »Vsakdo naj pove, čigavi so zlatniki!«

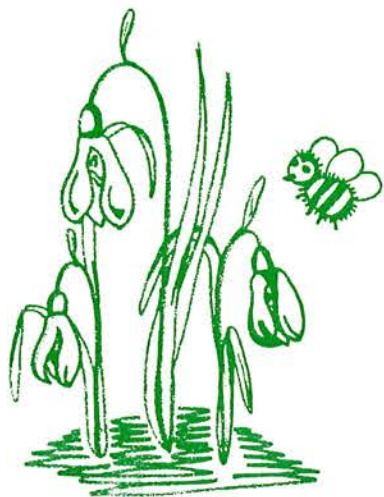
»Oljarjevi so, oljarjevi!« so vzklikali ljudje.

Zlatnike so takoj vrnili lastniku, njegovega grabežljivega sosedu pa so obsodili na več let težke ječe.

Ljudstvo je na ves glas hvalilo pravično in bistroumno sodbo mestnega upravnika, upravnik pa je prijel za roko dečka, resničnega modrega razsodnika, in ga pokazal ljudstvu:

»Ne, to ni moja razsodba. To je razsodba pametnega dečka. On mi je povedal, kako bom ta zamotani spor spravil s sveta.«

Franci Lakovič
Ilustr.: Jasna Merku

POMLAD

Dvignil zvonček je zvedavo
svojo nežno, belo glavo,
zacingljajl je preko trat:
»Glejte, tu je zdaj pomlad!«

Valentin Polanšek

Ilustr.: Leon Koperc

SINICA JE ZAPELA

Sinica je zapela,
še v zimskem molku, vsa vesela,
na moje okno se je vsela
kot bi mi pravil priletela:
Čuj, konec bo gladu, trpljenja,
pomlad zdaj vsega bo življenja!

Sinica je zapela,
iz duše mi bolest je vzela,
srce prijetno pa ogrela,
ko je radostno žvrgolela:
V bližini tvoji bom živeła,
v zahvalo ti ljubo žgolela!

Sinica je zapela,
na bližnjo vejo odletela,
iz srca pesem je privrela
in moja duša je želela:
Ljudi naj bi povsod učila
hvaležnosti ta pesem mila!

2. GORICA MED PRVO SVETOVNO VOJNO - Cilj italijanske vojske je bil, da bi se prebila čez Sočo in zasedla Gorico. To ji je uspelo šele po šesti bitki 8. avgusta 1916. Pred tem uspehom so bližnje vasi onstran Soče doživele popolno razdejanje. Pevma je bila do tal porušena.

4. GORICA MED PRVO SVETOVNO VOJNO - Prizadeto je bilo posebno staro središče mesta. Mnogo stavb je bilo po vojni obnovljenih in danes izgledajo, kot sploh ne bi bile porušene, tako tudi tale stavba v ulici Morelli.

6. GORICA MED PRVO SVETOVNO VOJNO - Vseh pet mostov, ki so od Solkana do južnega dela mesta povezovali oba brega Soče, je razdejala vojna vihra. Na sliki: razdejan pevmski most.

8. GORICA MED PRVO SVETOVNO VOJNO - To je nekdanji Edlingov trg. Danes ni o njem nobenega sledu več, kakor ni več sledu o bližnjih stavbah. Samo še bližnja ulica delle Monache nam danes pove, da je bil tu uršulinski samostan in znamenita cerkev.

1. GORICA MED PRVO SVETOVNO VOJNO - Italija je napovedala vojno Avstro-Ogrski leta 1915. Od tedaj, pa vse do konca vojne leta 1918, sta bila Gorica in njena bližnja okolica prizorišče neprestanega bojevanja. Avstrijski oficir Ferdinand Pamberger je leta 1916 na kraju samem narisal nekaj najbolj pretresljivih pogorišč. Prva je bila na vrsti Podgora.

3. GORICA MED PRVO SVETOVNO VOJNO - Razpršeno naselje Oslavje se je znašlo na prepihu med italijansko fronto in avstrijsko postojanko na Sabotinu. Topovi so na Oslavju »poželi« vse domačije in vso rast.

5. GORICA MED PRVO SVETOVNO VOJNO - Placuta je bila mestna četrt nekoliko odmaknjena od središča. Čeprav je bila v zavetju v dolinici Korna, ji ni bilo prizanešeno. Ob koncu vojne so bile tudi tu same ruševine.

7. GORICA MED PRVO SVETOVNO VOJNO - Goriški grad je bil najbolj izpostavljen topovskim strelom. S Kalvarije so italijanske granate neprestano udarjale ob grajsko pobočje in rušile še druge stavbe. Na sliki: ulica Cöcevia (Kočeveje) med gradom in Raštelom.

2. CVETJE DOBERDOBSKEGA KRASA - V družino zlatičnic (Ranunculaceae) spada tudi strogo zaščiteni gorski kosmatinec (*Pulsatilla montana*), ki je na Doberdobskem Krasu precej redka rastlina.

4. CVETJE DOBERDOBSKEGA KRASA - Od aprila do junija lahko najdemo med grmovjem in po travnatih ogradah čopasto hrušico (*Muscari comosum*), ki jo prištevamo družini lilijevk (Liliaceae).

6. CVETJE DOBERDOBSKEGA KRASA - Izredno redki gost Doberdobskega Krasa je gorski narcis (*Narcissus angustifolius*). Včasih je bil ves Kras na gosto z njim poraščen. Brezvestno trganje pa je privedlo do tega, da je že skoraj izginil. Spada v družino narcisovk (Amaryllidaceae).

8. CVETJE DOBERDOBSKEGA KRASA - Navadna nakota (*Lotus corniculatus*) cvete od maja do septembra pomešana med travo in drugimi cveticami. Spada v družino metuljnic (Fabaceae).

1. CVETJE DOBERDOBSKEGA KRASA - Podlesno veternico ali bohkovo srajčko (*Anemone nemorosa* L.) najdemo običajno na dnu kake globlje doline. Spada v družino zlatičnic (Ranunculaceae).

3. CVETJE DOBERDOBSKEGA KRASA - Zgodaj pomladi se posebno med posekami prikažejo razni spomladanski podleski; med temi je nunka (*Crocus albiflorus*) eden najlepših. Spada v družino perunovk (Iridaceae).

5. CVETJE DOBERDOBSKEGA KRASA - Srčastolistna mračica (*Globularia cordifolia* L.) cvete od maja do julija. Nahajamo jo med skalovjem in v skalnih razpokah, včasih tudi med travo. Spada v družino mračnovk (Globulariaceae).

7. CVETJE DOBERDOBSKEGA KRASA - Ko je trava že precej visoka, se v nepokošenih ogradah junija prikaže triumfetijev glavinec (*Centaurea triumfettii*) iz družine košaric (Asteraceae).

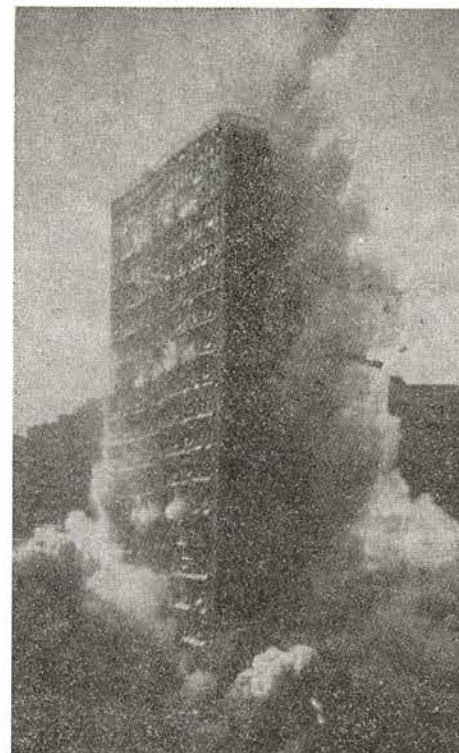
Zanimivosti

SNEŽNE PODOBE — Pri nas pomladanske cvetice že pridno cvetijo in brstje krepko poganja, ponekod pa se še zabavajo s snegom. Japonci so na primer pred kratkim priredili tekmovanje v izdelavi snežnih podob. Med snežnimi kipi seveda ni manjkalo raznih zmajev in junakov, ki so se z njimi bojevali ter drugih pravljčnih bitij.

SNEŽNO VOZILO — Rekli smo, da je ponekod še dosti snega, vendar ne mislite, da prikazuje slika teptalec snega. Gre namreč za vozilo, s katerim se lahko dva potnika vozita po zasneženih poljanah. Vse lepo in prav, a vožnja s smučmi ali sankami je neprimerno bolj zanimiva in razgibana, čeprav je treba navzgor peščiti.

PORUŠENI NEBOTIČNIK — Brazilci so bolj praktični kot mi. Če jim je nebotačnik na poti, ker morajo na istem kraju zgraditi novo postajo podzemne železnice, ga kar porušijo. Odjeknila je eksplozija. Najprej se je pokazal dim, nato se je 30-nadstropni nebotačnik sesedel, kot bi bil zgrajen iz vžigalic. V osmih sekundah ni bilo več nebotačnika. To se je zgodilo v Sao Paulu. Za zrušitev take stavbe pa delo ni tako enostavno. Možnost, kako porušiti nebotačnik, so strokovnjaki proučevali več tednov. Potem so v nosilne stebre in zidove zvrtili luknje in vanje položili dinamit. Za vso stavbo so porabili kar pol tone dinamita.

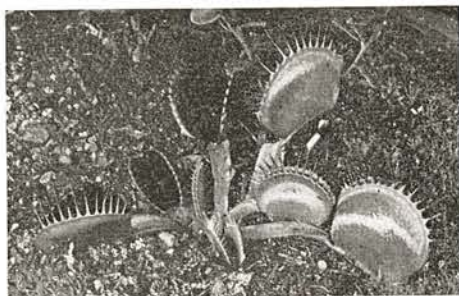
Miro Presl

ŽUŽKOJEDE RASTLINE

Rastlinoslovci so ugotovili, da so žužkojede rastline, razširjene po vsem svetu in ne samo v tropskih pokrajinah. Obstajati pa morajo zanje primerni življenjski pogoji, da te čudne rastline uspevajo tudi pri nas in sicer na močvirnatih površinah.

Kaj so pravzaprav žužkojede rastline. To so rastline, ki lovijo in se hranijo z žuželkami, katere izžemajo in si s tem zagotovijo hrano, ki je ne morejo vsrkati iz zemlje. Ta hrana sestoji predvsem iz dušika, ki ga žuželke imajo v veliki meri in je žužkojedim rastlinah nujno potreben za rast in uspevanje.

Žužkojede rastline so grajene na poseben način. Imajo precej velike liste, na katerih rastejo dolgi izrastki. Ti listi se v danem trenutku zapirajo kot školjke, oziroma kot velike čeljusti. Listi so celo raznobarni in po svoji zunanosti zelo privlačni, da vabijo žuželke. Ko razne muhe, metuljčki, obadi in druge žuželke sedajo na te liste, ki celo dišijo kot vijolice ali med, se v notranjosti lista sprožijo posebne vzmeti, past se zapre in podolgovati izrastki, ali lovke, objamejo žuželko in je ne izpuste več. Žuželka je tako postala plen mesojede rastline, ki ima v svoji notranjosti posebne kisline, kot sesalci v želodcu, in ji omogočijo prebavo. V desetih dneh rastlina prebavi svojo žrtev in past se ponovno odpre. Izmeče neprebavljive trde dele žuželke, kot so krila, hitinast

oklep in podobno in je tako ponovno pripravljena uloviti novo žrtev.

Druge žužkojede ali mesojede rastline imajo prosto pot do svojih cvetnih delov. V tem primeru je cvetna čaša bolj odprta in dopušča žuželkam, da jo v čimvečjem številu obiskujejo, da oprashijo cvet. Ko žuželka sede na cvet in ga oprashi, omamljena od opojnega vonja, sili globlje in globlje. Tedaj sproži rastlina nanjo nekaj svoje kisline in še bolj omami žuželko, ki ne more več iz cvetne čaše. Rastlina jo začne izžemati in jo počasi prebavi. Nekatere rastline imajo celo v cvetnem venčku pokrovček, ki se za žuželko zapre in ostane zaprt dokler ni žuželka izsesana.

Vse te rastline vsebujejo listno zelenilo, kar dokazuje, da se iz zemlje hranijo z anorgansko hrano, ki pa jim ne zadostuje, zato se hranijo še z organsko hrano v obliki žuželk.

MAKS ŽVIŽGAČ

Pesem o žvižganju

A. Vodopivec

Moderato

Glejte žvižgam, glejte žvižgam, pa ka- ko?
 Pa ka- ko? Pa ta- ko, da bovsem na živce šlo! Glejte žvižgam,
 glejte žvižgam, žvižg in pisk, žvižg in pisk, pisk in žvižg, kdo še žvižgat zna ta-
 -ko? Vsak kdor mi na- gaja, kdor me pokrivem gra-
 - ja, požvižgam na njega se požvižgam na njega setakole, glejte! (žvižg)

Glejte, žvižgam! Glejte, žvižgam!
 In tako zdaj vsakdo hočeš nočeš sliši me.
 Žvižgam, žvižgam, blazno žvižgam
 in dokler žvižgal bom, me ne bo moril nihče.

Če se name spravi
 kak bizgrec topoglavi —
 požvižgam se nanj,
 požvižgam se nanj,
 takole, glejte!

Vesele velikonočne praznike

vsem šolarjem,

staršem, učiteljestvu in sodelavcem

želi GALEB

Ivan Furlanič - Mario Šušteršič

11. ZIMSKE ŠPORTNE IGRE

Bolj ali manj uspešno, izteklo so se tudi 11. zimske športne igre, ki jih je letos Slovensko planinsko društvo v Trstu priredilo v Rablju. Nad dvesto tekmovalcev, od najmlajših, do starejših članov, se je potegovalo za prva mesta in seveda za pokale na precej strmi progi, na kateri snežne razmere niso bile najbolj idealne. Prepričani smo, da bi se bili mladi smučarji bolj izkazali, če bi organizatorji dali več od sebe in mogoče izpeljali zimske športne igre kak mesec prej, ko so bile snežne razmere neprimerno boljše. To bi se spodobilo še zlasti zaradi tega, ker so na letošnje 11. zimske športne igre povabili tudi goste s Koroške, ki so kljub vsemu, želi velik uspeh. Upati je samo, da bo to prvo sodelovanje rodilo sadove in da bodo lahko v prihodnjih letih naši mladi smučarji nastopili na boljših in boljše zasneženih progah sosednje Koroške.

Ni tu mesto, da bi naštevali zmagovalce, naj samo povemo, da je bilo letos najbolj

uspešno Slovensko planinsko društvo iz Gorice, ki je zbralo kar 172 točk, na drugo pa se je uvrstilo športno društvo Polet z Opčin. Mladi smučarji iz Št. Janža na Koroškem pa so si zagotovili peto mesto med društvi, saj so njihovi najmlajši predstavniki kar štirikrat bili prvi v štirih kategorijah.

Toliko o letošnjih 11. zimskih športnih igrah v Rablju. Nekaj več pa o pristrčnem srečanju, ki so ga predstavniki Slovenskega planinskega društva v Trstu pripravili dan pred tekmovanji v Ukvah v Kanalski dolini. Tamkajšnjim otrokom, ki obiskujejo tečaj slovenščine, ki ga vodi župnih Mario Gariup, so podarili 26 parov smuč. Župnik Gariup se je za to lepo pobudo Slovenskega planinskega društva v Trstu pristrčno zahvalil in povabil Tržačane in Goričane, naj pogosteje prihajajo v Kanalsko dolino, da bodo s svojo prisotnostjo pokazali, kako so blizu zamejskim Slovencem ob tromeji in v njih budili slovensko zavest.

Vojan Tihomir Arhar
Ilustr.: Marjeta Cvetko

NA PLANINI

Mlad pastirček, čreda krav,
jojme, kam bo mleko dal?

Sonce gré že za goré,
mleka več je kot vodé.

Dve golidi, pet čebrič,
brez števila steklenic!

LETOSNI PUST

V nedeljo sem pustovala v Boljuncu, v terek pa v Dolini. Oblečena sem bila v Napoleonovo ženo. Obleko mi je sešila babica. Na pustni terek je bilo tudi rajanje v šoli. Tam smo rajali in se veselili.

Tudi v Kulturnem domu »Prešeren« v Boljuncu so priredili pustno rajanje. Tam je igral ansambel Supergrup. Plesala sem z Eleno in Klavdijo. Klavdija je bila oblečena v ciganko, Elena pa v indijanko. Pustno rajanje je bilo tudi v prosvetnem društvu »Valentin Vodnik« v Dolini. Tam so vrteli plošče. Plesala sem z Emanuelo, ki je bila našemljena v Biser iz Labuana.

Alenka Sancin
4. r. RICMANJE

MOJA ROJSTNA VAS

Moja rojstna vas Jazbine je majhna. Šteje 28 hišnih števil. Hiše so skoraj vse nove. Tudi naša je nova in stoji med vinogradi. Imamo tudi gostilno, v katero prihaja ob praznikih veliko ljudi, tudi iz Trsta.

Pri nas imamo tudi lepo majhno cerkvičico. V Jazbinah je mnogo vinogradov in gozdov.

Orietta Skok
4. r. ŠTEVERJAN

KAREL ŠIROK

Našo šolo bodo kmalu poimenovali po Karlu Široku.

Karel Širok je bil slovenski učitelj, pisatelj in pesnik, ki je dal življenje za slovenski narod. Ustrelili so ga Nemci v Begunjah na Gorenjskem 5. januarja 1942.

Gospa učiteljica nam je prebrala njegovo knjigo »Slepi slavčki«. V knjigi je sedem zgodbic, ki se vse žalostno končajo. Najbolj mi je bila všeč »Kastorček«.

Vida Valenčič
2. r. DONADONI

TINETOV JANČEK (obnova)

V revni hiši sta živela mati in sinček Tine. Bolna mati je bila žalostna. Bližal se je praznik sv. Miklavža. Tine si je želel belega, živega jančka. Tisto noč je sanjal, da mu je svetnik prinesel živo jagnje in ga pustil na oknu. Ko se je zjutraj zbudil, je tekel k oknu. Okno pa je bilo prazno. Zunanaj je deževalo, mati pa je v postelji stokala.

Nadja Budin
2. r. DONADONI

BELINKA (obnova)

Marička je imela belo mačico. Dala ji je ime Belinka, ker je bila vsa bela. Zelo rada jo je pestovala. Nekega dne je prišel stric na obisk in odnesel Belinko. Marička je čutila, da se bo Belinka vrnila, čeprav so jo nesli zelo daleč. Po dolgem času se je nekega večera Belinka res vrnila. Bila je bolna, blatna in krvava. Na glavi je imela veliko rano. Ni hotela ne piti ne jesti. Ulegla se je pod ognjišče. Naslednje jutro so jo tam našli mrtvo.

Neva Albi in Patricija Furlan
2. r. DONADONI

KASTORČEK (obnova)

Kastorček je bil zelo lep in pameten psiček. Otroci so ga imeli zelo radi. Nekega dne je Kastorček zelo hudo zbolel. Otroci so bili žalostni, a so upali, da ozdravi. Molili so vsak večer, da bi ozdravel. Mama jih je tolažila. Čez nekaj dni pa je Kastorček poginil. Otroci so obupno zajokali. Sosed Karel pa jim je prinesel drugega psička, da bi jih potolažil. Imenovali so ga Kastorček.

Boris Čepar in Vida Valenčič
2. r. DONADONI

BRAMA (obnova)

Brama je bil majhen konjiček, ki je moral vleči velik vrtljak na trgu. Gospodar ga je neusmiljeno bičal. Na trgu so se previrali in zabavali otroci. Kadar se je vrtljak zavrtel, je gospodar sedel in se mastil s klobaso. Karel je gledal konjička in se mu je smilil. Rekel je gospodarju: »Tudi Brama je lačen in žejen!« Odgovoril mu je: »Danes ni časa, da bi jedel!«

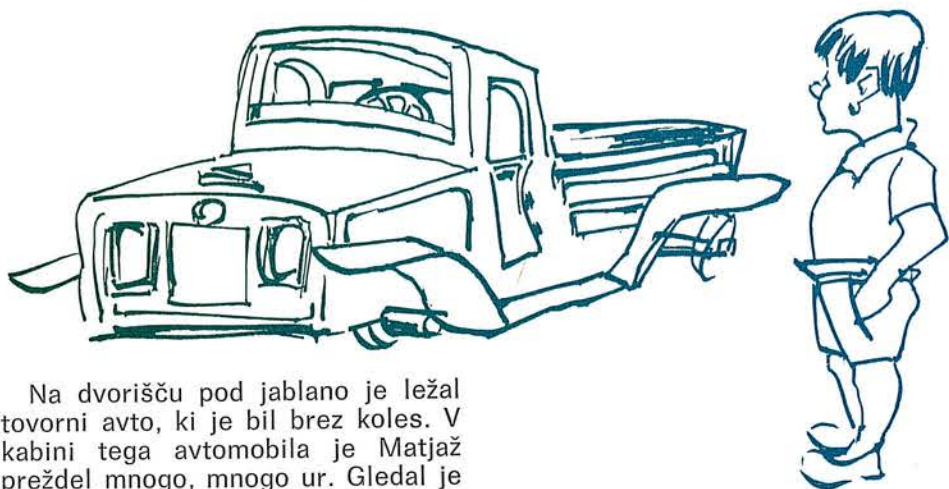
Karel je žalostno odšel in mislil na Brama in na neusmiljenega gospodarja.

Marko Cupin, Mitja Možina
in France Beorchia
2. r. DONADONI

SLEPI SLAVČKI (obnova)

Neki gozdar je imel v kletkah slavčke in razne druge vrste ptičk. Slavčke je oslepil, da bi mu lepše peli. Sinček Janezek je povabil k sebi prijatelja Jurčka in mu pokazal ptičke. Jurčku so se ptički smilili, najbolj pa slavčki. Nekega dne je šel Janezek z očetom v hosto nabirat kostanj. Paldla mu je na oči veja z ježicami in je

AVTO

Na dvorišču pod jablano je ležal tovorni avto, ki je bil brez koles. V kabini tega avtomobila je Matjaž preždel mnogo, mnogo ur. Gledal je na zarjavelo številčnico, obračal volan in pritiskal na zavore. Skratka: pravi voznik.

Na balkon je prišla dečkova teta. »Matjaž, Matjaž!« je glasno poklicala. Toda Matjaž si je dal z vozarjenjem toliko opraviti, da je ni slišal.

»Me slišiš, Matjaž? Učit se pojdi!«

»Ali je ura že pet?« je povprašal, ko jo je slednjič le zaslišal.

»Da!«

»Kako lepo je voziti avto po teh serpentinah, ob jezerih in ob morju.

Teta, jutri te povabim na vožnjo po naši prelepi domovini!« je dejal ves srečen.

»Sprejemem, sprejemem! Ob takšnem vozniku bo vožnja gotovo zelo varna!« Matjaž je zardel od sreče, splezal skozi razbito okno in pohitel v stanovanje. Čeprav je moral sestih knjigi, se je vendar iskreno veselil jutrišnjega dne, ko bo vzel teto s seboj na potovanje.

oslepel. Oče je spustil vse ptičke, le uboge slavčke ne.

David Žetko
2. r. DONADONI

GOŽ (obnova)

Karel je na dnu starega vodnjaka videl goža. Med smetmi in blatom se je prerival, da bi prišel na svobodo. V vodnjaku je bilo le za vedro vode. Zvijal se je in dvigal glavo, da bi se rešil. Karlu se je gož smilil. Deček je premišljeval, kako bi ga rešil. Poiskal je kose vrvi in jih zavozljal. Ko je spustil vrv v vodnjak, je gož bliskovito sple-

zal do njegove roke. Karel se je močno prestrašil. Spustil je vrv z gožem v vodnjak. Gož je bil še živ. Tekel je k starinarju in kupil dolgo vrv, ko pa je hotel spustiti vrv v vodnjak, je zagledal mrtvega goža. Karlu se je gož zelo smilil.

David Žetko in Vida Valenčič
2. r. DONADONI

VČERAJSNJI DAN

Zbudil sem se pozno in pohitel v šolo. V veži so že bili moji sošolci. Ko je prišla učiteljica, smo šli v razred. Rekla nam je, naj hitro pripravimo čitanko. Prebrali smo

dve berili in učiteljica nam je sproti razlagala. To smo delali do odmora.

Po odmoru je prišla gospa, ki pregleduje ušesa in sluh. Mene je prvega poklicala. Dala mi je slušalke, navezane na neko električno napravo in začela proizvajati zelo tihe glasove. Že prej nam je povedala, naj dvignemo desnico, če slišimo na desnem ušesu in levico, če slišimo na levem. Pogledala je tudi, če imamo v ušesih zamaške iz ušesnega masla. Nekateri učenci so jih res imeli. Rekla jim je, naj si za teden dni devajo dve kapljici olja v ušesa, če pa potem ne bo prišel zamašek sam ven, naj gredo k specialistu. Potem nam je učiteljica rekla, naj napišemo spis o pregledu ušes.

Marij Ban
5. r. PROSEK

PRVA OPERETA

Pred tremi leti me je očka s sestro peljal gledat opereto. Bilo je med počitnicami in očka me je vprašal, če bi šla gledat nekaj, kar nisem še nikoli videla. Potem je rekel, da bomo šli gledat znano opereto. Bila sem zelo vesela.

Naslednjo nedeljo popoldne smo šli v gledališče Rossetti. Predvajali so opereto »Pri belem konjičku«. Ko sem stopila v gledališče, sem se začudila, ker nisem videla še tako velike dvorane, kjer so tudi balkoni na več nadstropij. Pod odrom je bil orkester. Dvorana je bila polno zasedena. Dvignil se je zastor in slišati je bilo lepo melodijo. Nastopilo je veliko število igralcev. Recitali so, peli in plesali. Bilo je živahno od začetka do kraja. Tako so minile tri ure, ne da bi se zavedala. Zame je bila najlepša glasba. Tistih melodij ne bom nikoli pozabila. Bila sem zadovoljna.

Od takrat dalje meni in sestri operete zelo ugajajo in oče naju vsako leto pelje gledat najmanj dve. Videla sem jih že šest. A prva opereta mi bo ostala vedno v spominu.

Nives Stocca
5. r. PROSEK

IZGUBILA SEM PSIČKA

Imela sem psička, ki se je imenoval Leksi. Bil je črn, tačke pa je imel bele. Vedno se je valjal po travi, zato so bile tačke vedno umazane. Kupili smo ga, ko je bil star komaj nekaj mesecev. Takrat je bil zelo debel in neroden. Zelo rad se je z mano igral. Igral se je tudi z mucko. Ponoči sta vedno skupaj spala.

Nekoč je oče na vrtu kopal luknjo. Bila je zelo globoka. Ko je prišel v hišo, je Leksi šel na vrt in pokril luknjo. Ko se je oče vrnil in videl, da je luknja pokrita, se

je hudoval. Mi smo se smejali, in pravtako oče ni vedel, ali bi se smejal ali jezil.

Nekega dne je Leksi odšel iz hiše. Ko se je vrnil, ga je oče okregal in ga privezal na vrv. Leksi je bil zelo žalosten, ker je moral biti privezan. Pa ni trajalo dolgo. Pregrizel je vrv in šel. Dolgo ga ni bilo nazaj. Dolgo smo ga čakali, potem pa spoznali, da ga ne bo nikoli več. Jaz še vedno upam, da se bo vrnil, čeprav mislim, da je verjetno že mrtev.

Sabina Fabjan
5. r. PROSEK

KINO V ŠOLI

V šoli so nam predvajali filme. Bili smo vsi veseli. Gledali smo kar pet filmov: o Lombardiji in njeni pokrajini, o nebu, o bruhanju ognjenikov in kako nastane potres in potem še film s Stanliom in Oliom ter risanko. Zadnja dva filma sta bila zelo zabavna. Z nami so gledali filme tudi učenci iz tretjega in četrtega razreda. Po odmoru smo zapustili učilnico in šli v drugo, ker so pri nas gledali filme učenci iz prvega in drugega razreda. Ponavljali smo italijanščino.

Pred kncem pouka smo se vrnili v svojo učilnico in poslušali radijsko oddajo o energiji. Potem smo praznovali rojstni dan sošolca Marija. Marij je prinesel veliko torto, na katero smo se vsi željno ozirali. Predno jo je razrezal in razdelil, smo mu vsi lepo zapeli in voščili. Današnji šolski dan je bil zelo prijeten.

Nadja Stocca
5. r. PROSEK

BLIŽA SE POMLAD

S prijatelji sem šel na travnik trgat zvončke in trobentice. Bliža se pomlad in teh cvetic je že vse polno. Opazili smo tudi, da nekatera drevesca že poganjajo lističe. Na nekem grmu je bilo že cvetje, za grmom pa zajec, ki se je v strahu spustil v tek. Kmalu se bodo vrnile lastovke in druge ptice selivke.

Spomladni postanejo dnevi toplejši. Vse je bolj živo in veselo. Živali prihajajo iz svojih brlogov. Babica ima pod streho svoje gostilne dve gnezdi, v katera vsako leto prihajajo lastovke. Letos smo imeli deževno zimo. Upam, da bosta pomlad in poletje vroča in suha. Pomlad nam prinaša veselje, ker tako lahko skačemo po travnikih.

Marko Comino
5. r. PROSEK

RAČUNALNIK

Močno sem se razveselila, ko je prišel tata domov, ker je prinesel elektronski računalnik. Kupil ga je za brata, ki ima rojst-

ni dan. Tudi lani mu ga je kupil, a manjše-ga. Sedaj je manjši računalnik moj, a ga bom rabila šele na srednji šoli. Rabila ga bo lahko tudi mama. Mama je rekla, da jaz ne bom računala z računalnikom, ampak z glavo, le preverjala bom lahko z računalnikom.

Ko sem lani hotela računati z računalnikom, mi ga je mama skrila. Pa sem ga poiskala in ga skrivaj rabila. Bila sem lena in se mi ni dalo misliti. Sedaj pa razumem, da ga ne smem še uporabljati. Računalnik je odličen, a se z njim ne naučiš veliko.

Keti Regent
5. r. PROSEK

V SEŽANO

Po kosilu mi je mama rekla, da bomo šli v mesto na obisk k teti, ki je zelo bolna. Pa se je oglasil tata in povedal, da nima dovolj bencina in da ga mora iti iskat v Sežano. Tako smo morali najprej po bencin v Sežano. Odpravili smo se. Mama je predvidevala, da bomo na meji dolgo čakali. In res: čakali smo kar pol ure. Ko smo prišli čez mejo, smo šli naravnost na bencinsko črpalko. Mama je šla potem kupit še nekaj mesa za nas in za teto. Odločila je nato, da se bomo peljali v Trst mimo Lipice, ker bo na tistem mejnem prehodu najbrž manj prometa. Toda tudi tam je bilo polno avtomobilov, da smo morali čakati tričetrt ure. Tata je potem naložil vozil proti Trstu.

Pri bolni teti smo se zadržali malo časa, ker smo morali peljati deda v lekarno po zdravila za teto. Spotoma smo kupili še pustni klobuk za Tomaža, katerega bo mama oblekla v morskoga razbojnika.

Saša Ban
5. r. PROSEK

KO SEM BILA MAJHNA

Nekoč sem se močno opekla. Kuhala sem kavo in ko je zavrela, sem hotela ugasniti električni štedilnik, pa mi je padla posoda z vrelo kavo na noge. Mama se je prestrašila in vprašala soseda za nasvet. Ta me je takoj odpeljal v bolnišnico, kjer sem ostala šestnajst dni.

V bolnišnici sem spoznala deklico, ki se je bila tudi opekla z vročo kavo. Imenovala se je Marjetica. Ko sem ozdravela, sem si zabičala, da si bom še pripravila kavo, ampak da ne bom več tako nerodna kot takrat.

Romilda Danev
5. r. PROSEK

VESELJE NA SNEGU

Smučala sem na Krvavcu. Večkrat sem se spustila po najkrajši progi. Potem me je sestra povabila, naj pridem z njo na naj-

daljšo progo, na Njivice. Tam je večkrat ledeno, ker piha na vrhu močan veter in je temperatura zelo nizka. Smučala sem se in se čudila, da so nekateri padali, jaz pa ne.

Šli smo na kosilo. Na mizi so bili žganci. Pojedla sem in spet šla smučat, a sem se kmalu vrnila v kočo, ker je bril oster veter in je začelo snežiti. Zvečer sem se s prijateljico odpravila pred kočo. Drsalci sva se sede na smučkah, ker nisva imela sank. Starši so naju opazovali skozi okna, a ko so izvedeli, da je zunaj 17 pod ničlo, so naju takoj poklicali v kočo. Tam sem še nekaj časa gledala televizijo.

Katja Verginella
5. r. PROSEK

NAŠE KLOBASE

Tata je delal klobase, jaz pa sem mu pomagal. Začela sva popoldne, kmalu nato pa so prišli k nam prijatelji in delo sva morala prekiniti. Očka je s prijatelji klepetal, jaz pa sem medtem pisal nalogo. Prišel je tudi mesar, ki ga očka pozna. Ko so prijatelji odšli, je tata vprašal mesarja, če bi mu naredil klobase. Mesar je privolil in tako mu je očka prepustil delo. Potem mu je dal steklenico vina za zahvalo.

Ivo Sedmak
5. r. PROSEK

V GRIZAH

Poleti sem nekega popoldneva z očetom šel v Griže. Griže imenujemo gozd blizu Velikega Repna. Tam je očka naredil bajtico. Notri je zelo lepo, imamo tudi ognjišče. Očka je pospravil v bajtici, tačas sem jaz žagal star les in deske in napolnil vrečo z drvni. Odpravila sva se domov, kamor sva prišla vsa vesela, vendar tudi umazana od blata. Ko naju je mama videla, se je začela jeziti na očeta.

Stefan Sardo
5. r. PROSEK

DOMAČ CIRKUS

Ves dan sem bila doma. Čitala sem, potem pa se začela igrati z opico in psički. Naredila sem pravi cirkus. Tarasu sem ukazala, da je moral hoditi po zadnjih dveh tacah, Lili pa je morala hoditi po prednjih. Opica Liza je sedla na hrbet Lajki, ki je po dveh tacah hodila po štiri centimetre široki deski. Neki gospod je gledal moje živalice in mi potem dal pomarančo za Lizo in štiri piškote za pse.

Alenka Starz
5. r. PROSEK

ZAJČEK

Doma imam zajčka. Zaprt je v kletki. Zajček ima dolge uhlje in kratek rep. Večkrat mu v kletko vržem korenčke. Nato ga opazujem, kako jih grize. Zelo rad je tudi

Meta Rainer

Ilustr. Jelka Reichman

TUJI JEZIKI

Jaz, Kljukčev Pepe, znam vse jezike! Saj ni med njimi dosti razlike.

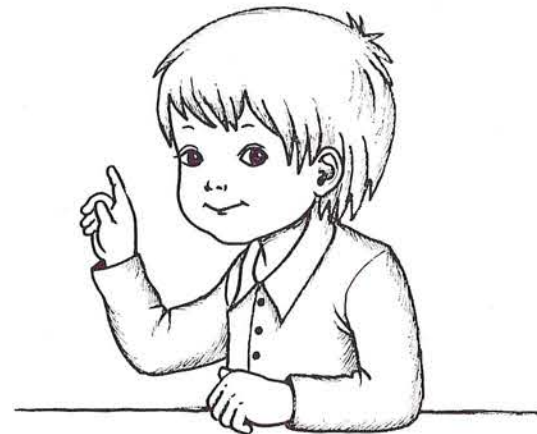
Nemško, na primer: fino je fajn, foter je fater, vino je vajn.

In italijansko, če vas zanima, — kakor po kranjsko: prima je prima in makaron je makaron,

a po francosko: bonton je bonton.

Znam še po rusko: »Tavarišč, davaj!«

in po angleško: »Okej, dir, bajbaj!«

Jaz, Kljukčev Pepe, lahko trdim, da se po svetu ne izgubim: tuje jezike treba je znati pa te nihče ne more prodati!

svežo travo in jabolčne olupke. Moj zajček je zelo lep.

Tamara Dobrigna
1. r. BORŠT

POLH

Nekoč je stric ujel polha. Podaril mi ga je. Zaprli smo ga v kletko. Polh je sive barve. Ima košat rep. Hrani se z orehi in lešniki. V kletko smo mu dali tudi posodico z vodo. Zdaj, pozimi, moj polh spi.

Jasna Parovel
1. r. BORŠT

PRAŠIČ

Prašiča hranimo s peso, krompirjem, močnikom in korenčki. Prašič se zelo rad valja po tleh, zato je vedno umazan. Prašiča smo zaklali pred pustom. Iz prašičjega mesa smo naredili klobase.

Mitja Zahar
1. r. BORŠT

KRAVA

Naša krava je sivorjave barve. Imenuje se Gina. Hranimo jo s senom, travo in otrobi. Krava nam daje mleko. Iz mleka pridobivamo surovo maslo in sir. Zelo rada pijem mleko.

Tanja Bajt
1. r. BORŠT

MOJA PRIJATELJICA

Moja najljubša prijateljica se imenuje Luiza. Obiskuje četrti razred. Ima črne lase in oči, kot premog. Že v prvem razredu sva si bili prijateljici. V odmoru sva vedno skupaj.

Nekoč poleti sem jo obiskala. Na njenem domu je bila njena prijateljica Rozana. Vse tri smo sklenile, da bomo igrale na skrivanje. Tekla sem za hišo, a Rozana se je takoj obrnila in me videla. Poštela me je. Bila sem jezna, zato sem ji povedala, kje se skriva Luiza. Kmalu je bilo te igre konec,

so oni odšli. Po nauku me je čakal Marij in prišel k meni domov. Dolgo sva kotalkala in se zabavala. Dan sem lepo preživel.

Andrej Starc
5. r. PROSEK

TORKLJA

Konec januarja smo si ogledali torkljo v Mačkoljah. Torklja je sredi vasi blizu cerkve. Tam nas je čakal starejši mož Jožef in nas popeljal v torkljo - stiskalnico oljk, kjer smo videli v pritličnem prostoru še mnogo orodja, ki so ga svojčas rabili torklarji. Gospod Jožef nam je začel pripovedovati o zgodovini torklje in o delu, ki so ga opravljali torklarji.

Oljke so najprej zmleli in jih nato dali v posebne okrogle vreče-športe. Oljke so mleli pod velikim okroglim kamnom, ki so ga vrteli trije možje. Vreče so potem zložili v stiskalnico in jih večkrat oblikovali z vrelo vodo. Olje se je potem, pomešano z vodo, cedilo v kadi, ki so bile ob stiskalnici. Olje je ostalo na površini in spreten torklar je z vrha s posodico pobiral olje in ga zlival v kotel. Olje so nato prekuhali. Kdor je želel, je nesel domov surovo olje, ki so ga rabili kot zdravilo za nekatere bolezni. Zelo gosto olje, ki je ostalo in so ga imenovali volk, so rabili za mazanje. Kar se je samo očistilo pa so dajali revnim družinam.

Ostanek zmletih in stisnjenih oljk v športah so imenovali naglje. Te ostanke so

zmleli in iz njih naredili nekakšno moko, s katero so hranili prašiče.

Nekoč je bilo v Mačkoljah dosti oljk. Leta 1929 pa je bila zelo huda zima, da so oljke zaradi mraza popokale, in od tedaj dalje se kmetje zelo malo zanimajo za pridelovanje oljk. V Mačkoljah imamo tri vrste oljk: belice, drobnice in karbone.

Ko je gospod Jožef zaključil svoje pripovedovanje, smo se mu zahvalili in se vrnili v šolo. Se prej nam je učiteljica iz prvega razreda povedala, da oljke bolj uspevajo v Brdih, kakor v Mačkoljah.

Alenka, Nataša, Luciana, Maja, Suzana, Igor, Andrej, Rafael, Miloš
5. r. MAČKOLJE

ELEKTRIČNA ENERGIJA

V današnjem času je električna energija skoraj tako potrebna in važna, kakor sončna svetloba. Kaj bi bilo, če bi v našem mestu nenadoma ne bilo elektrike? Nastala bi velika zmeda in ogromna materialna škoda. V tovarnah bi se ustavili stroji, ustavila bi se vozila na električni pogon. Ukinjene bi bile vse telefonske in radijske povezave, tiskarne ne bi več tiskale časopisov, v stanovanjih pa bi ljudje pozimi zmrzovali. Ugasnile bi ulične svetilke in vse luči v hišah. V bolnišnicah bi bili zdravniki brez moči. Zato upajmo, da se to ne bo nikoli zgodilo.

Marvida Čuk
2. r. SV. IVAN

Urednikova pošta

Najprej opozorilo vsem tistim šolarjem, ki se še mislijo udeležiti natečaja za nove platnice Galeba. Čez nekaj dni bo zapadel rok za oddajo osnutkov, zato morate resno pohiteti in čimprej odposlati svoje izdelke, sicer bo prepozno.

* * *

Še vedno dobivam pisma, ki so premalo frankirana in moram zato plačevati globe. Opozarjam vse dopisnike in reševalce ugank, da je treba pismo frankirati z znamko za 170 lir in nič manj.

Za to številko Galeba sem dobil nad 80 vaših dopisov, prostih spisov in zgodb. Za vse seveda ni bilo prostora in tisti, ki tokrat niste prišli na vrsto, potrpite. Vaše dopise bom objavil v prihodnji številki Galeba.

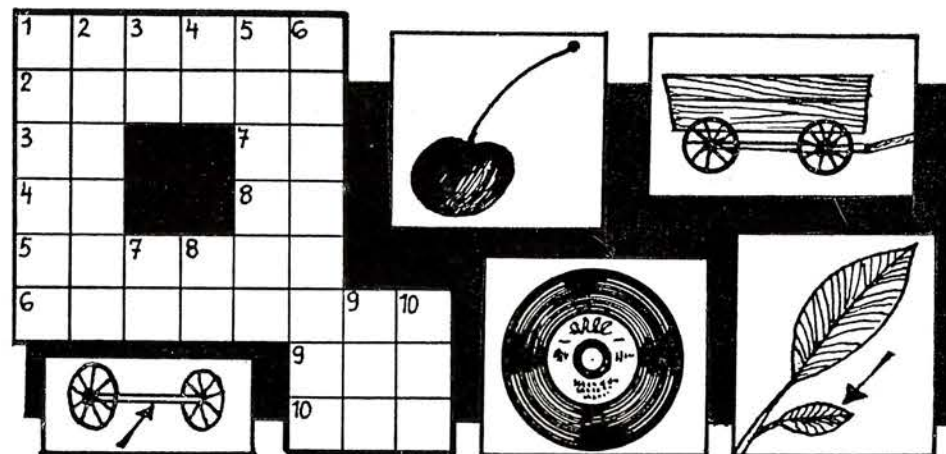
* * *

Za konec tega vsakomesečnega pogovora vam vsem želim prijetne velikonočne praznike. Voščilo velja tudi za vaše starše, učitelje in seveda za vse sotrudnike Galeba.

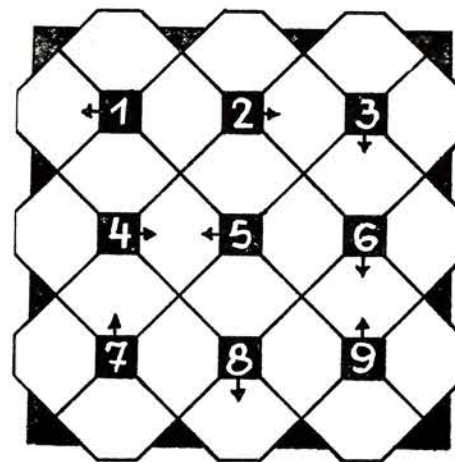
UREDNIK

Za listre glave

Kombinirani magični kvadrat

Vsaka beseda se v liku pojavi dvakrat: enkrat vodoravno in enkrat navpično. Pet besed je prikazanih likovno, za ostalih pet pa je opis naslednji: 4. avtomobilska oznaka mesta Štip, 6. tožilnik, četrti sklon, 7. kratica za Šolska uprava, 8. kratica za Nogometna zveza, 9. glina, ilovica.

Zlogovna uganka

Začni s poljem, ki ga kaže puščica in vpisuj zloge v smeri, v kateri tečeta urina kazalca: 1. reka, ki teče skozi največje slovensko mesto, 2. okrogla buča z rdečo sredico, 3. reka, ki se pri Obrenovcu (blizu Beograda) izliva v Savo, 4. ptica, 5. prebarvati z belo barvo, 6. mnogokrat, 7. široko ogrinjalo, 8. telečje meso, 9. vezen izdelek.

Zlogovnica

BA — CA — ČNI — GI — KAP —
LJI — ME — NAT — NIK — NJE — O —
OS — REC — REJ — STA — SUL — ŠI —
TA — U — VRAT — ZAJ.

Iz gornjih zlogov sestavi sedem besed naslednjega pomena: 1. majhna kaplja, 2. del oblačila, 3. uganjevanje, 4. monarhija s sultanom na čelu, 5. tekmovalni čoln z osmimi možmi, 6. nasprotno od mlajši, 7. prostor za neko vrsto domačih živali.

V drugi in tretji vrsti dobiš imena treh mesecev v letu.

S	U	K	N	J	A
K	O	N	R	A	D
R	E	K	T	O	R
R	A	C	A	T	I

	II	III					
1							
2							
3							
4							
5							●
6							
7							

Premikalnica

Besede premikaj vodoravno tako, da boš dobil v treh zaporednih navpičnih vrstah imena treh slovenskih rek.

Rešitve ugank iz 5. številke

KOMBINIRANA KRŽANKA — Vodoravno:
2. ZO, 3. čoln, 5. opica, 7. čepica, 9. udoben, 12. SA, 13. Morava, 14. mize, 15. petelin, 16. konj. **Navpično:** 1. Ponca, 2. žlica,

3. čop, 4. opis, 6. korito, 7. čevljev, 8. ena, 9. um, 10. domek, 11. bazen.

KONJICEK — Imena treh evropskih držav so: Švica, Švedska, Danska.

MAGIČNI KVADRAT — Vodoravno in navpično: 1. pust, 2. usta, 3. star, 4. tara.

Rešitve ugank pošljite do 5. v mesecu na uredništvo Galeba: Lojze Abram, Ulica G. Amendola 12 - 34134 Trst

REŠITVE SO POSLALI: Elena Vižintin, Nadja Šfiligoj, Barbara Sosol, David Grinovero, Andrej Vogrič, Klavdij Pelesson, 4. in 5. r. PEVMA. Damijana Cescutti, Samuel Hlede, Dimitrij Waltritsch, 3. in 5. r. UL. V. VENETO-GORICA. Sandra Milič, Katja Frančeškin, Bogdan Castellani, David Geri, Jan Bitežnik, Mitja Zaccaria, Egon Doljak, Irena Milič, 5. r. ZGONIK. Ugo Tomsič, Klavdij Visintin, Boris Čaudek, Mariza Florenin, Danila Petejan, Lorena Gulin, Darij Butkovič, Edi Peteani, Nada Devetak, Aleš Fajt, Mavricij Juren, Marko Cotič, 4. in 5. r. SOVODNJE OB SOČI. Aleksander Desco, Helena Ferluga, Katja Milli, 5. r. SV. FRANČIŠEK. Marina Frandolič, 5. r. ŠTIVAN. Mariza Alt, 3. r. ŠTANDREŽ. Erika Košuta, Erika Zobec, 1. A r. SREDNJA SV. JAKOB. Mojmir Kokorovec, Marvida Čuk, Olaf Sedmak, 2. r. SV. IVAN. Jožko Jarc, Darij Zanier, Marko Ferfolja, Mitja Frandolič, Martina Baldan, Martina Gergolet, 4. r. DOBERDOB. Vojka Gruden, Anamarija Milič, 5. r. ŠEMPOLAJ. Darija Gherlani, Patricija Terčon, 5. r. MAVHINJE. Tanja Canciani, Diego Canciani, 1. in 3. r. DOLINA. Aleks Košuta, SV. JAKOB. Andrej Carli, Marko Kokorovec, 3. r. TREBČE. Marina Coballi, Lučka Počkaj, Tanja Pertot, Jasna Veliach, 5. r. BARKOVLJE. Alja Sterni, Rafaela Košuta, 3. r. KRIŽ. Peter Tognetti, Dušan Renčelj, Fabijana Milazzi, Andrej Crismani, 2. r. BAZOVICA. Marko Cupin, Patricija Furlan, David Žetko, Vida Valenčič, Neva Albi, France Beorchia, Boris Čepar, Alan Oberdan, 2. in 3. r. DONADONI. Matej Venier, Ivana Venier, 2. in 3. r. NABREŽINA. Gianluca Bellafontana, Štefan Bellafontana, Ivan Perčič, Armando Hrovatin, 1., 3. in 4. r. OPCINE. Lidija Glavina, 3. r. DOMJO. Sandi Slama, 5. r. ROJAN. Mariza Marcuzzo, Elena Calzi, Albert Paoli, Ticijana Natural, Marjan Gojča, 4. in 5. r. GROPADDA. Nada Lakkis, Denis Salvi, Tamara Grdina, Niko Santic, Fabricij Korošec, 3. r. BOLJUNEC.

NAGRADE DOBIJO: Andrej Vogrič, 5. r. PEVMA. Lučka Počkaj, 5. r. BARKOVLJE. Mariza Alt, 3. r. ŠTANDREŽ. Marko Kokorovec, 3. r. TREBČE. Diego Canciani, 3. razred DOLINA.